

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/58/2024
Identifikačné číslo spisu:	3119014595
Dátum vydania rozhodnutia:	15.04.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3119014595.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí v spojení s verejným vyhlásením rozsudku, konanom 15. apríla 2026 v Bratislave v trestnej veci obvinenej S. R. J. R. - R., s. r. o., so sídlom F.Z., D.. H. X/X, IČO: XXXXXXXX, pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona s poukazom na § 3 zákona č. 91/2016 Z. z., o dovolaní obvinenej S. R. J. R. - R., s. r. o., podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/37/2023, z 20. decembra 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/37/2023, z 20. decembra 2023

bol porušený zákon

v ustanovení § 176 ods. 2 Trestného poriadku v neprospech obvinenej S. R. J. R. - R., s. r. o..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/37/2023, z 20. decembra 2023.

Zrušuje aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trenčíne prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2T/59/2019, z 9. marca 2023 bola obvinená právnická osoba S. R. J. R. - R., s. r. o., uznaná za vinnú zo spáchania prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona s poukazom na § 3 zákona č. 91/2016 o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého sa dopustila na

skutkovom základe, že:

„obvinená spoločnosť zastúpená konateľmi, a to starostami obcí U. J., U.É. J., C. J. a mesto F., v rámci svojej činnosti - prevádzkovanie verejných kanalizácií II., II. Kategórie, od presne nezisteného času dňa 30.07.2017 do dňa 03.08.2017 porušením povinností uložených mu § 30 odsek 1 odsek 2, § 36 odsek 1 odsek 7 a § 37 Zákona o vodách číslo 364/2004 Z. z. a § 17 odsek 1 odsek 2 odsek 3 a § 18 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí neprispôsobením sa poveternostným podmienkam a vypúšťaním žumpových vôd do vodného toku v rozpore so stanoviskom Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p. zo dňa 28.04.2017 číslo B. J. Z. H.(B.) spôsobila mimoriadne zhoršenie kvality povrchových vôd na rieke Váh v úseku približne 5 km od vtoku rieky R. po obec W., kde sa nachádza aj územie Európskeho významu „R. H. W.“, zaradeného do sústavy chránených území členských krajín Európskej únie F. XXXX, následkom čoho došlo v danom úseku k úhynu rýb: mrena severná (*Barbus barbus*), podustvy severnej (*Chondrostoma nasus*) o hmotnosti spolu viac ako 1000 kg, čím spôsobila Slovenskému rybárskemu zväzu, mestskej organizácii Q., so sídlom A. XX, Q., IČO: XXXXXXXX ujmu v rozsahu - 24.595,02,- Eur.“

Za to okresný súd podľa § 301 ods. 3 Trestného zákona a § 3 zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb s použitím § 56 Trestného zákona uložil peňažný trest vo výške 2.500,- (dvetisícpäťsto) Eur.; pričom podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona per analogiam s poukazom na § 26 písm. a) zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb súd uložil obvinenej spoločnosti S. R.Á. J. R. - R., s. r. o., so sídlom F., D. H. X/X, O.: XXXXXXXX, povinnosť zložiť sumu vo výške 2.500,- (dvetisícpäťsto) Eur do 20 dní od prevzatia rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2T/59/2019, z 9. marca 2023 do úschovy na Okresnom súde Trenčín. Súčasne v adhéznom konaní, t. j. v konaní o náhrade škody podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že sa poškodený Slovenský rybársky zväz, mestská organizácia Q., so sídlom Q., A. XX, O.: XXXXXXXX, odkazuje s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trenčíne, uznesením, sp. zn. 23To/37/2023, z 20. decembra 2023, konajúc o odvolaní obvinenej právnickej osoby toto odvolanie zamietol, pretože nie je dôvodné.

Obvinená S. R. J. R. - R., s. r. o., podala prostredníctvom zvoleného obhajcu proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinená spoločnosť člení argumentáciu na vecné časti, v ktorých jednotlivito napáda závery prvostupňového a odvolacieho súdu, pričom má za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s argumentami uvedenými v odvolaní. V tomto zmysle poukazuje na nezákonne zistenú kvalitu vody s meracím zariadením HACH HQ 40d Multi, ktoré je neakreditované zariadenie. Akreditované meranie má dva kroky, pričom prvým je samotný odber vzorky a druhým je laboratórne skúmanie, ale aj samotný odber musí spĺňať zákonné náležitosti. V Protokole o výsledku kontroly Slovenskej inšpekcie životného prostredia č. XXXX-XXXX/XX/XXXX/Mit je na strane 14, bod 10. uvedené, že dňa 3. augusta 2017 vykonali G. G. a O.. P.F. E., pracovníčky SIŽP IŽP Ž. neakreditovaný odber a rozbor bodovej vzorky na odtoku z ČOV. V bode 12. je uvedené, že zvýšené koncentrácie znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách v ukazovateli N - NH₄⁺, ktoré boli zaznamenané neakreditovanými analýzami bodových vzoriek odobratých neakreditovanými pracovníkmi Rybárskeho zväzu - Rada Ž. a Slovenskej inšpekcie životného prostredia (uvedené časti protokolu boli vykonané na hlavnom pojednávaní). S poukazom na § 8 zákona o metrológii je meradlo na meranie amoniakálneho dusíka vo vode nevyhnutné považovať za určené meradlo, ktoré musí spĺňať zákonné náležitosti, pričom v danom prípade sa tak nestalo a výsledky hodnoty amoniaku vo vzorkách odobratých neakreditovaným zariadením sú nezákonným dôkazom.

V ďalšom rade pre dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zadala nezákonne zistená príčina úhynu rýb, keď stanovenie množstva amoniaku v biologickom materiáli (vo vzorke rýb)

bolo stanovené metódou „Vet.Lab.Met.“ Zároveň z Protokolu o skúške č. XXXXX/XXXX a Protokolu č. XXXXX/XXXX Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu v C. P. vyplýva, že táto metóda, respektíve skúška nie je akreditovaná (skratka N v protokole). Bol tak porušený § 119 Trestného poriadku a zákona č. 142/2000 Z. z. o metrologii a skúšobníctve, (účinného v čase spáchania skutku), kedy jednotlivé metódy zisťovania amoniaku v tele uhynutých rýb nie sú akreditované, a teda nie je možné výsledky týchto meradiel a metód považovať za objektívne a zákonné, kde z § 8 zákona o metrologii vyplýva, že určené meradlá sú meradlá určené na povinnú metrologickú kontrolu alebo posúdenie zhody. Podľa ods. 2 písm. d) o zaradení meradla do skupiny určených meradiel rozhoduje účel jeho použitia a používanie v iných oblastiach verejného života, kde môžu vzniknúť konfliktné záujmy na výsledku merania alebo kde nesprávne výsledky merania môžu poškodiť záujmy fyzických osôb, právnických osôb alebo spoločnosti. Nie je možné jednoznačne konštatovať, že vzorky uhynutých rýb, a tým pádom aj ostatné uhynuté ryby uhynuli v dôsledku otravy amoniakom, na čo obvinená poukazovala už na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Trenčín a v odvolacích námietkach, ku ktorým sa Krajský súd v Trenčíne nevyjadril.

Obvinená poukazuje na výšku škody určenú znaleckým posudkom s poukazom na rozsah škody ako kvalifikačného znaku trestného činu. Na strane 7, bod II. Znaleckého posudku č. 1/2017 od E. D. E.S., B. je uvedený výpočet množstva uhynutých rýb. Z posudku vyplýva, že obhospodarovateľ dňa 02.08.2017 uskutočnil fyzický zber uhynutých rýb a tieto boli v množstve 300 kg odvezené na kafilérske spracovanie. Podľa poskytnutého záznamu uskutočnil obhospodarovateľ ešte dňa 04.08.2017 a 08.08.2017 kvalifikovaný vizuálny odhad počtu a hmotnosti uhynutých jedincov mreny a podustvy severnej. Obhospodarovateľ určil priemerné dĺžkovo hmotnostné údaje zo vzorky 100 ks uhynutých jedincov mreny a podustvy severnej. Znalec uvádza, že výsledky celoplošného odhadu abundancie uhynutých rýb po analýze upravil na 40 % odhadu pôvodného počtu. Nie je zrejmé, na základe čoho znalec upravil odhad pôvodného počtu o 40 %, ale vzhľadom na skutočnosť, že neuviedol žiadny zákon alebo vyhlášku, ktorá by umožňovala takýto postup, tak takéto konanie je nezákonné. Nie je možné na vyčíslenie výšky škody použiť kvalifikovaný odhad tak, ako to vyplýva zo znaleckého posudku, respektíve zo Záznamu o druhovom a hmotnostnom zložení uhynutých rýb pri MZV na rieke R. rev.č.X-XXXX-X-X v dňoch 30.07 - 09.08.2017 vypracovaného O. A. a U., ktorý bol na hlavnom pojednávaní oboznámený. Postup na určenie priemernej hodnoty bol taký, že sa fyzicky vyzbieralo 100 kusov uhynutých rýb, ktoré sa pomerali a zvážili a následne z tohto počtu sa spravila priemerná hodnota na dĺžku a váhu. Táto priemerná hodnota bola následne aplikovaná na každý kus uhynutej ryby, ktorú len opticky bolo vidieť na hladine rieky. Na stanovenie hodnoty boli použité prepočítavacie tabuľky. Tento postup nie je možné považovať za objektívne určenie škody, a to z dôvodu, že neexistuje žiadny protokol alebo fotodokumentácia, ktorá by preukazovala pravdivosť tvrdení ohľadom vyzbierania a následného merania a váženia 100 kusov uhynutých rýb, ktoré mali slúžiť na stanovenie priemernej hodnoty. Zo Záznamu vyplýva, že v dňoch 04.08.2017 až 08.08.2017 rybári počítali opticky dva druhy rýb, a to mrena severná a podustva severná. Nie je možné priemerne určené hodnoty zo vzorky 100 kusov uhynutých rýb aplikovať na počet rýb, ktoré boli iba vizuálne spočítané, pričom sa tieto hodnoty aplikovali v prípade mreny severnej na 574 kusov a v prípade podustvy severnej na 620 kusov. Jedná sa o veľký nepomer, kedy môže dôjsť k výrazným odchýlkam, pričom nie je známy druh rýb, ktorý bol meraný a vážený dňa 02.08.2017. Taktiež mohli byť rátané úplne iné druhy rýb, čo pri optickom počítaní je veľmi pravdepodobné a zároveň mohli byť do uvedeného počtu zarátané ryby, ktoré neuhynuli v dôsledku otravy amoniakom. Veľmi podstatnou vadou vyššie opísaného postupu je aj tá skutočnosť, že sa nášmu klientovi kladie za vinu úhyn rýb v celkovom počte 1370 kusov, pričom sa aplikovala na všetky ryby priemerná hodnota. Neexistuje žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval, že zrátané ryby, ktoré sa nachádzali na rieke Váh, uhynuli v dôsledku zvýšeného množstva amoniaku v tele vzhľadom na skutočnosť, že tieto neboli zákonným spôsobom skúmané. V tejto súvislosti treba poukázať na záznam z kafilérie zo dňa 02.08.2019, kde bolo vyvezených na spracovanie 176 kusov rýb o váhe 300 kilogramov. Tu opätovne platí, že nie je preukázané, z akých príčin ryby uhynuli a o aké ryby sa jednalo.

Dovolateľ taktiež poukazuje na absenciu objektívnej stránky, keď podľa nej nebolo objektívne zistené, či vývoz žumpových vôd spôsobil úhyn rýb. K tomu poznamenáva:

„Svedok P. vypovedal, že v čase rekonštrukcie čističky odpadových vôd sa žumpové vody vyvážali do kanalizačnej vpuste, ktorá sa nachádza na opačnej strane F., ako sa nachádza ČOV. To znamená, že do

kanalizačnej siete mohol ktokoľvek vypustiť nejaký odpad, amoniak, chemikálie a podobne, čím mohlo dôjsť k zvýšeniu amoniakálneho dusíka. Svedok Š. vypovedal, že všetci ako príčinu úmrtia rýb riešia fekál, avšak tento úhyn rýb mohol spôsobiť hocikto na kanalizácii, mohlo to byť napríklad z priemyselného areálu. Taktiež treba uviesť, že do rieky Váh vtekajú rôzne prítoky, v bezprostrednej blízkosti ČOV je to rieka Vlára a Sučanka. Rieka Sučanka sa vlieva do Váhu pod čističkou odpadových vôd, je možné, že látky, ktoré spôsobili úhyn rýb, vtekli do Váhu z tejto rieky. Z vykonaného dôkazu na hlavnom pojednávaní, a to Protokol o odbere vzorky splaškových a priemyselných odpadových vôd č. XXXX/XXXX zo dňa 26.07.2017 a protokol o skúške XXXX/XXXX, vyplýva, že dňa 26.07.2017 a 27.07.2017 bola hladina amoniakálneho dusíka v poriadku. Jedná sa o akreditovaný odber a skúšku. Teda do dňa 26.07.2017 boli hodnoty amoniakálneho dusíka v poriadku napriek tomu, že ČOV F. za mesiac júl 2017 do dňa 26.07.2017 prijala 1.098 m³ žumpových vôd, pričom nedošlo k žiadnemu úhynu rýb a hodnoty amoniaku boli v poriadku, pričom teplota vody a ovzdušia bola vysoká. Následne po 24 hodinovom meraní ČOV F. prijala žumpové vody v dňoch 27.07.2017 a 28.07.2017 v celkovom množstve 133,8 m³, pričom došlo k úhynu rýb. Ak objem 1.098 m³ žumpových vôd v mesiaci júl 2017, do dňa 26.07.2017 nespôsobil úhyn rýb, je vylúčené, aby množstvo žumpových vôd v objeme 133,8 m³ dovezených v dňoch 27.07.2017 a 28.07.2017 spôsobili úhyn rýb. Teda nie je preukázaná príčinná súvislosť medzi činnosťou spoločnosti S. a úhynom rýb.

Na vyššie uvedené sme poukazovali počas hlavného pojednávania na Okresnom súde Trenčín.“

Ďalej k námietke o absencii objektívnej stránky dovolateľ uvádza:

„Svedok P. vypovedal, že dňa 03.08.2017 začali nariedať vodu v ČOV a zastavili zvoz žumpových vôd. Svedok U. vypovedal, že má vedomosť o tom, že dňa 03.08.2017 sa od úseku hať C. P., ktorá sa nachádza nad ČOV, zvýšil prietok vody vo Váhu o 5 m³ za sekundu, pretože v H. namerali zníženú koncentráciu rozpustného kyslíka vo vode, a to 5mg/l, čo ale nesúviselo s vypúšťaním odpadových vôd, ale bolo to spôsobené zvýšenou teplotou vody. Ak by súd pripustil zákonnosť meracích prístrojov na meranie amoniakálneho dusíka vo vode, je nelogické, že po tom, ako náš klient začal nariedať vodu v ČOV, zakázal zvoz žumpových vôd a taktiež došlo k zvýšeniu prietoku vody z hať C. P., namerala svedok U. dňa 08.08.2017 údajne hodnotu amoniakálneho dusíka 93,2 mg/l a 09.08.2017 hodnotu 117 mg/l. Z toho vyplýva jediný možný záver, a to, že zvýšenie hladiny amoniakálneho dusíka nebolo spôsobené činnosťou ČOV. Mohol ho spôsobiť hocikto iný, tak ako v prípade pred dátumom 03.08.2017 a taktiež to, že zvýšenie hladiny amoniakálneho dusíka nemohli spôsobiť žumpové vody. Argument, že po úprave spôsobu chodu čističky už nedochádzalo k zvyšovaniu množstva uhynutých rýb, nemá taktiež žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Zo žiadneho dôkazu nevyplýva, koľko uhynulo rýb do konkrétného dňa a teda nie je možné porovnať tieto údaje s počtom uhynutých rýb po prijatých opatreniach čističkou odpadových vôd, ak vôbec k nejakému úhynu následne dochádzalo.“

Dovolateľ napáda aj zákonnosť výroku rozsudku, keď konštatuje, že nikde v bodoch 1 až 8.4 rozhodnutia Okresného úradu Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja číslo Z.-Q.-Z.-XXXX/XXXXXX-XXXX-XXX/HJ nie je uvedené, že sa zakazuje vypúšťanie žumpových vôd. V tomto rozhodnutí boli určené limity amoniakálneho dusíka. V bode 6. rozhodnutia je uvedené: „dvakrát mesačne odoberať vzorky vody v 24 hodinovej zlievanej vzorke, maximálna hodnota Amoniak - 70 mg/l.

Ohľadom otázky neprispôsobenia sa poveternostným podmienkam a nedbanlivostnému zavineniu dovolateľ k niektorým výpovediam svedkov uvádza, že v recipiente v okamihu úhynu rýb bolo dlhodobé namerané minimum prietoku vody a parametre recipientu spoločnosť nebola povinná sledovať, ako ani povinnosť mať odborne spôsobilú osobu na sledovanie biotických a abiotických zmien v recipiente, s poukazom na to preto nemohol porušiť povinnosti tým, že činnosť ČOV neprispôbili poveternostným podmienkam. V ďalšej časti dovolateľ uvádza exemplifikatívny výpočet ustanovení osobitného zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktoré nemohla porušiť, resp. sa na ňu nevzťahujú, podobne tak aj zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí.

Dovolateľ následne opakuje, že spoločnosť dodržiavala všetky podmienky ustanovené vo vodoprávnom povolení, ktoré umožňovalo vypúšťanie komunálnych odpadových vôd z ČOV F. do povrchových vôd vodného toku Váh na určený čas počas rekonštrukcie a intenzifikácie ČOV, pričom v celom jeho znení sa neuvádza, že sa zakazuje vypúšťanie žumpových vôd. Taktiež stanovisko Slovenského vodohospodárskeho podniku nemôže zakladať zákaz zvozu žumpových vôd a na jeho základe sa nemôže

prevádzkovať čistička odpadových vôd. Trestná zodpovednosť sa vyvodzuje za to, že obvinená spoločnosť porušila zákaz, ktorý v povolení nebol uvedený, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, záväzné bolo iba povolenie. Tiež dáva dôraz na definíciu komunálnych odpadových vôd, ktorá je v § 2 zákona o vodách a kam možno subsumovať aj žumpové vody.

Podľa konštantnej judikatúry právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva, pričom možno zovšeobecniť, že až kvalifikované porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom môže byť dôvodom na zásadné porušenie výsledkov konania. Dovolateľ to dáva do súvislosti s postulátom práva strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Nedostatočné vysporiadanie sa s námietkou, ktorá je pre spravodlivé rozhodnutie významnej alebo rozhodnej povahy, zo strany súdu môže preto zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú, resp. nedostatočným spôsobom reagujú na námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery. Z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky jednoznačne vyplýva, že ak sa súd konajúci a rozhodujúci o oprávnom prostriedku nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, poruší tak základné právo tejto osoby garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj jej právo na spravodlivý proces zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 292/2020, III. ÚS 402/08, III. ÚS 44/2011).

Dovolateľ sa následne vyjadruje k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nasledovne:

„Náš klient bol odsúdený za prečin ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Z § 301 Trestného zákona vyplýva:

(1) Kto z neobstaranosti vydá životné prostredie do nebezpečenstva vzniku väčšej škody tým, že poruší všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(3) Rovnako ako v odseku 2 sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v chránenom území vrátane ochranného pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd.

Na hlavnom pojednávaní bol vykonaný dôkaz, a to výtlačok z internetovej stránky <http://www.sopsr.sk/natura/?p=4&sec=5&kod=SKUEV0397>, z ktorého vyplýva, že chránená lokalita Váh pri W. sa nachádza v katastrálnom území P., Z., W.. Uvádza sa, že čistička odpadových vôd sa nachádza v katastrálnom území L., obec F.. Uhynuté ryby sú reofilné druhy rýb, ktorých prirodzeným biotopom v danej ročnej dobe sú prúdové úseky, nachádzajúce sa práve pod vyústením čističky odpadových vôd.

V tejto súvislosti poukazujeme na výsluch svedka A., ktorý ku kvalite vody vypovedal: „Priamo pod čističkou bolo vidieť sedimenty na dne, voda bola napenená, ako sa vzdŕaľovali, tak toto sa strácalo. V W. vizuálne nebolo vidieť zhoršenie vody.“ Svedok U. na otázku, aby sa vyjadril k príčinám takého veľkého úhynu rýb, uviedol, že príčinou bola vysoká koncentrácia amoniakálneho dusíka vypúšťaná z ČOV F.. Ryba sa sústreďovala priamo pod vyústením, kde je prúdový úsek a má tu potravu. Argument, že následok nastal v chránenom území F., nie je možné dokázať. Uvedené by bolo možné aplikovať napríklad, ak by v danom chránenom území došlo k poškodeniu rastlín, ktoré sa nachádzajú v chránenom území, kedy by sa jednoznačne dalo preukázať, že následok nastal v danej lokalite. Ako sme však uviedli vyššie, jednalo sa o ryby, ktoré sa zdržujú pod vyústením, kde je prúdový úsek a majú tam potravu, sú to ryby, ktorých prirodzeným biotopom v danej ročnej dobe sú prúdové úseky, nachádzajúce sa práve pod vyústením čističky odpadových vôd. Teda je zrejmé, že k údajnému poškodeniu rýb amoniakom došlo mimo chráneného územia F. XXXX. Toto údajné poškodenie znamenalo, že trestný čin bol v danej chvíli dokonaný. Následne ryby uhynuli a boli prúdom odplavené cez chránené územie F. XXXX. Teda následok nenastal v chránenom území. Uhynuté ryby boli zachytené haťou v T., teda mimo územia F. XXXX. Ak by sa aj našli uhynuté ryby v území F. XXXX, neznamená to, že tam aj uhynuli. Bolo dokázané, že v danej lokalite nežijú.

Inak povedané, nie je dokázané, že uhynuli ryby, ktoré sa nachádzali v chránenom území F. XXXX, nebolo dokázané, že uhynuté druhy rýb žijú v území F. XXXX, nebolo dokázané, že amoniakálny dusík v takej koncentrácii, ktorá by spôsobila smrť rybám, sa nachádzal v území F. XXXX. K údajnému znečisteniu rieky Váh amoniakálnym dusíkom a následnou otravou rýb mohlo dôjsť jedine v bezprostrednej blízkosti ČOV. S poukazom na zásadu in dubio pro reo nie je možné nášmu klientovi klásť za vinu spáchanie trestného činu v chránenej oblasti F. XXXX.

Na vyššie uvedené sme poukazovali počas hlavného pojednávania na Okresnom súde v Trenčíne.“

S ohľadom na uvedené skutočnosti dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preskúmal konanie ako celok a následne rozhodol tak, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vysloví, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/37/2023, z 20. decembra 2023 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2T/59/2019, z 9. marca 2023, bol porušený zákon v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i), § 2 ods. 1, ods. 4, ods. 7, ods. 10, ods. 12, ods. 14, ods. 19, § 119 ods. 3, Trestného poriadku a čl. 6 Dohovoru v neprospech obvineného S. R. J. R. - R., s. r. o.. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušiť a zrušiť aj ďalšie rozhodnutia na neho obsahovo nadväzujúce, pokiaľ na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad. Zároveň, aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd prikázal Okresnému súdu Trenčín, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín (č. l. 812 a nasledujúce súdneho spisu), ktorý poskytol vyjadrenie k podanému dovolaniu najskôr v rozsahu dovolania ako inštitútu všeobecne, a síce že ho možno podať iba z taxatívne zákonom vymedzených dôvodov, predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, pričom táto zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty, atď. Podľa záverov prokuratúry odvolací súd postupoval dôvodne a zákonne, keď odvolanie obvinenej zamietol. Súd prvého stupňa vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, dôkazy vyhodnotil správnym spôsobom, striktnie podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, aj odvolací súd sa vysporiadal s argumentáciou v odvolaní, pričom táto sa takmer úplne zhoduje s dovolacou argumentáciou odsúdenej. Obvinenej sa nekladie za vinu, že vypúšťala zvozové odpadové vody od tretích osôb, ale nedostatočným dohľadom a kontrolou toto umožnila. Zároveň trestná zodpovednosť právnickej osoby nie je podmienená vyodením trestnej zodpovednosti voči fyzickej osobe a ani zistením, ktorá konkrétna fyzická osoba konala v rozpore s trestnoprávnymi normami. Podľa § 36 a 37 zákona o vodách účinného v čase skutku, komunálne odpadové vody pred ich vypúšťaním musia prejsť čistením, sekundárnym čistením, prípadne primeraným čistením, ktorým sa zabezpečia požadované limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia týchto vypúšťaných vôd v závislosti od veľkosti zdroja znečistenia, a to v závislosti aj od bežných klimatických podmienok. Orgán štátnej vodnej správy vydá povolenie na vypúšťanie odpadových vôd alebo osobitných vôd do podzemných vôd len po predchádzajúcom zisťovaní, ktoré môže vykonať iba oprávnená osoba. Výsledkom takéhoto zisťovania bolo aj povolenie Okresného úradu, v rámci ktorého bol uložený zákaz zvozu odpadových vôd od tretích osôb. Obvinená právnická osoba nesplnila povinnosti uložené jej v tomto povolení, napriek zákazu zvozu odpadových vôd tento vykonávala, čím sa dopustila žalovaného skutku. Pokiaľ ide o akreditáciu či neakreditáciu odobratých vzoriek vody - pri environmentálnych trestných činoch je vždy primárne vykonanie operatívnych úkonov na mieste činu. Ako Západoslovenskú oblasť organizácie SRZ - Rada Ž.. Tieto primárne prítomné osoby na mieste činu boli jediné osoby, ktoré mohli a viac menej aj boli povinní odobrať vzorky. Vykonal sa aj operatívne merania znečistenia vody, a bolo jasne a preukázateľne zistené značné znečistenie vôd amoniakom. Identický záver bol zistený rozborom ostatkov rýb, či vizuálnym zistením a konštatovaním oprávnených osôb. V prípade, že by sa čakalo niekoľko dní na príchod osoby s tzv. „nakalibrovaným“ meracím prístrojom, došlo by k oneskorenému zisťovaniu pôvodcu znečistenia, k nárastu úhynu rýb a ku vzniku aj rádovo vyššej škody. Použitý merací prístroj preukazoval len minimálne odchýlky od meracích prístrojov, ktoré sa použili následne po skutku. Po tom, ako sa vykonalo riedenie vody, koncentrácia amoniaku vo vode klesla, čo preukazuje pôvod znečistenia vody, v dôsledku ktorého nastal úhyn rýb. Tvrdenie obvinenej, že mala byť znalecky skúmaná každá ryba, je účelové, v snahe vyhnúť sa trestnej zodpovednosti, keď znaleckým skúmaním bol jednoznačne preukázaný dôvod a pôvod úhynu rýb v časovej a miestnej súvislosti, pričom možno vychádzať aj z reprezentatívnej vzorky, ak bude zodpovedať štandardom znaleckých postupov tak, ako je to aj pri dokazovaní iných druhov trestnej

činnosti. To isté platí pri ustálení výšky škody, pripustením takejto argumentácie by nebolo možné určiť rozsah skutku vôbec a nastala by beztretnosť viacerých druhov protiprávneho konania. Účelové je aj tvrdenie, že skutok nemal byť spáchaný v chránenom území F. XXXX s poukazom na § 12 Trestného zákona, podľa ktorého je miesto spáchania trestného činu každé miesto, na ktorom páchatel konal, alebo nastal alebo podľa predstavy páchatelja mal nastať následok predpokladaný týmto zákonom. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že následok - úhyn rýb v dôsledku mimoriadneho zhoršenia kvality vôd na rieke Váh nastal v úseku približne 5 km od vtoku rieky R. po obec W., kde sa nachádza aj územie Európskeho významu „Váh pri W.“ zaradeného do sústavy chránených území členských krajín Európskej únie F. XXXX.

Na základe skôr uvedeného prokurátor navrhol, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

K podanému dovolaniu sa vyjadril poškodený Slovenský rybársky zväz - mestská organizácia Q. (č. l. 816 a nasledujúce súdneho spisu) nasledovne:

„Sme si vedomí, že svojim návrhom na mimosúdne vyrovnanie priznala S. s.r.o. svoju vinu na poškodzovaní životného prostredia podľa § 301 ods. 1 a ods. 3 Trestného zákona v tomto prípade.

Meranie kvality vypúšťaných vôd do toku rieky Váh bolo opakovane vykonávané špičkovým zariadením Hach HQ 40 d, ktoré je bežne používané na monitoring povrchových vôd. Sonda na amoniálny dusík bola továrensky kalibrovaná.

Pri spochybňovaní meraní vykonaných SRZ ale aj SIŽP SR boli odobraté vzorky z tej istej lokality aj Výskumným ústavom vodného hospodárstva Bratislava a laboratóriom Slovenského vodohospodárskeho podniku - H., ktoré potvrdili niekoľkonásobné prekročenie limitu amoniaku vo vodách vypúšťaných z výpuste ČOV F., prevádzkovateľ S.. Výsledky vyšetrenia odobraných vzoriek uhynutých rýb akreditovaným laboratóriom Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu v C. P. opakovane potvrdili v žiabrovom tkanive letálne množstvo celkového amoniaku a rozsiahle krvácaniny v žiabrovom tkanive rýb odobraných pod vyústením ČOV F.. Konkrétne dňa 31.7.2017 (434,6 mg/kg) a 8.8.2017 (210,8 mg/kg). Výrazný pokles amoniaku bol dôsledkom požiadavky SRZ začať riediť vypúšťané vody z ČOV. Uhynuté ryby nad vyústením odpadných vôd z ČOV F. sa nenachádzali. Naopak, neoprávnený dovoz žumpových vôd do ČOV F. z okolitých obcí potvrdili vystavené faktúry v mesiacoch X-X/XXXX S. s.r.o. za služby spojené s ich likvidáciou. S. s.r.o. musela vedieť, že vypúšťanie žumpových vôd priamo do rieky Váh mimo odstavenej biologickej časti ČOV spôsobí havarijné zhoršenie kvality vody rieky Váh. Výpočet celkovej škody na rybách v dôsledku havarijného zhoršenia kvality vody sprevádzaný hromadným hynutím mreny a podustvy severnej v období od 31.7. až do 8.8.2017 sa člení na priamy výpočet škody na uhynutých rybách získaných zberom kadáverov a počítaním uhynutých jedincov pri pobrežnej línii toku a zachytených rýb na stavidlách vodného diela Q. T.. Druhú časť škody tvorí výpočet strát na očakávanej produkcii počas nasledujúcich troch rokov, nakoľko sa jednalo o úhyn prevažne generačných rýb. Tento metodický postup výpočtu strát na produkcii je v odbornej ichtyologickej praxi bežný a preto názor o nezákonnosti predmetného postupu je nekvalifikovaný. Tvrdenie, že sa nedokázalo, že uhynuli ryby, ktoré sa nachádzali v území „F. XXX“, je neopodstatnené tak, ako aj tvrdenie, že v lokalite také druhy rýb nežijú. Uhynuté ryby sa nachádzali v celom úseku od vyústenia ČOV F. do rieky Váh až po W., viditeľne v celej šírke toku na dnes. O tejto skutočnosti svedčí aj záznam relácie „F.“ odvysielanej RTVS v roku 2017. SRZ-MsO Q. vykonal všetky zákonné opatrenia na zistenie príčin havarijného zhoršenia kvality vody v rieke Váh, pri odhaľovaní znečisťovateľa, ako aj pri likvidácii následkov mimoriadneho znečistenia Váh. V súlade so zákonom č. 216/218 Z. z., § 22, ods. 5 a v súlade s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 20. decembra 2023 považujeme dovolanie obvinenej za nedôvodné a neopodstatnené.“

Obvinená spoločnosť podala vyjadrenie k vyjadreniu prokurátora k podanému dovolaniu (č. l. 823 - 824 súdneho spisu), kde uviedla: „Absentuje vysporiadanie sa so základnými argumentami ohľadom zákonnosti odoberania a skúmania vzoriek vody a skúmania príčiny úhynu rýb. Ako sme uviedli, tieto skúšky vody na prítomnosť amoniakálneho dusíka, ktoré realizoval svedok U. a Slovenská inšpekcia životného prostredia, boli vykonané neakreditovaným zariadením. Poukázali sme na skutočnosť, že akreditované skúmanie vzorky vody pozostáva z dvoch krokov, a to samotný odber vzorky vody a

následne skúmanie. V danom prípade sa jedná o jednu z najdôležitejších skutočností v rámci dokazovania, pričom súdy na našu argumentáciu žiadnym spôsobom nereflektovali. Ak je hodnota amoniakálneho dusíka zistená neakreditovaným zariadením (tak, ako to konštatuje Slovenská inšpekcia životného prostredia), nie je možné na základe takéhoto nezákonného dôkazu vyvodiť voči nášmu klientovi vinu bez toho, aby sa s takouto dôležitou skutočnosťou súd vysporiadal. Obdobne to platí aj pri skúmaní vzoriek rýb. Už na prvostupňovom súde sme poukazovali na skutočnosť, že metóda skúmania rýb za účelom zistenia hodnoty amoniaku v tele je neakreditovaná metóda, pričom na vyššie uvedené argumenty ani prvostupňový a ani odvolací súd nereagovali. Jedná sa o dôkaz, na základe ktorého mal súd za preukázané, že ryby uhynuli z dôvodu zvýšeného množstva amoniakálneho dusíka v tele, napriek tej skutočnosti, že sme poukazovali na neakreditovanú metódu skúmania rýb.“ Ďalej upriamil pozornosť na dovolanie, kde sa tejto problematike venovali v čl. IV. a písmeno A) bod 1., bod. 2 Dovolania.

Obvinená vo svojom vyjadrení ďalej uviedla: „...práve z dôvodu, ako uviedol prokurátor, teda že členovia rybárskej stráže a ichtyológ pre celú Západoslovenskú oblasť, sú prvé osoby na mieste činu, resp. na mieste, kde dôjde k úhynu rýb, by tieto osoby mali byť vybavené nakalibrovanými a autorizovanými zariadeniami na zisťovanie látok vo vode. Nemôže byť na ujmu nášho klienta skutočnosť, že vyššie uvedené osoby nedisponujú (pričom by práve ony mali disponovať) s akreditovanými zariadeniami na zisťovanie látok vo vode. U. v priebehu celého konania nepredložil dôkaz o tom, že zariadenie je nakalibrované. Je skôr zarážajúce, že ichtyológ pre územie Západoslovenskej oblasti nie je vybavený nakalibrovaným zariadením, ktoré spĺňa podmienky zákona č. 142/2000 Z. z. o metrológii účinného v čase spáchania skutku.

Prokurátor tvrdí: „Po tom, ako zamestnanec S. vykonal riedenie vody, ako mu to poradil ichtyológ, koncentrácia amoniaku vo vode klesla. Aj táto skutočnosť jednoznačne preukazuje pôvod znečistenia vody, v dôsledku ktorého nastal úhyn rýb.“ K tomu si dovoľujeme uviesť, že sa jedná o jednu zo základných skutočností, na ktoré poukazujeme od začiatku konania, teda že ak bola vyššia hladina amoniakálneho dusíka vo vode, tak tento zdroj nemusel pochádzať z prevádzky nášho klienta. Prokurátor uviedol, že znalecké skúmanie môže vychádzať z reprezentatívnej vzorky a bude zodpovedať štandardom znaleckých postupov tak, ako pri dokazovaní iných druhov trestnej činnosti (napr. drogová trestná činnosť v súvislosti s neoprávneným nakladaním s odpadmi). Podľa nášho názoru a skúsenosti, pri vyššie spomenutých trestných činoch sa vždy skúmajú všetky zaistené omamné látky, resp. vždy znalec skúma každý druh odpadu samostatne a jednotlivo, aby mohlo byť konštatované, že sa jedná o odpad. Ďalej prokurátor uviedol, že obdobná argumentácia platí aj k námietkam smerujúcich k určení rozsahu spôsobenej škody. Rozsah spôsobenej škody bol určený v zmysle dostupných vedeckých metód, skúmať každú jednu uhynutú rybu tak, ako to opakovane požadovala odsúdená spoločnosť, nie je objektívne možné. Uvádzame, že náš klient v rámci zisteného rozsahu škody zo strany rybárskeho zväzu nikdy nenavrhol skúmať každú uhynutú rybu, opakovane poukazujeme na skutočnosť, že spôsob, ako rybársky zväz určil množstvo uhynutých rýb, nie je objektívny, a to najmä z dôvodu len optického rátania uhynutých rýb, kedy nie je zrejmé, o aký konkrétny druh ryby, ktoré boli opticky počítané, sa jednalo. Nemôže byť nášmu klientovi na ujmu skutočnosť, že poškodený nevedel riadne a objektívne zhodnotiť množstvo uhynutých rýb.

Pokiaľ ide o spáchanie skutku v rámci chráneného územia F. XXXX, tu len odkazujeme na našu argumentáciu v dovolaní. Len v krátkosti uvádzame, že ak by údajný únik amoniakálneho dusíka mal mať účinky aj v území F. XXXX alebo aj za ním, tak logicky by uhynuli všetky ryby v danom úseku, čo sa však nestalo. Uhynuli len reofilné druhy rýb, ktoré sa podľa názoru poškodeného a ichtyológa zdržiavali práve v blízkosti tečúcej vody, teda v danom čase v blízkosti vyústenia čističky odpadových vôd. Uhynuté ryby boli len odpľavené prúdom vody cez oblasť F. XXXX k hati v T.. Nie je ani preukázané, že v oblasti F. XXXX sa našli uhynuté ryby.“

Obvinená spoločnosť sa vyjadrila aj k vyjadreniu Slovenského rybárskeho zväzu (č. l. 826 súdneho spisu), v ktorom uviedla, že ak klient na základe výzvy SRZ navrhol uhradiť 7000,-Eur, automaticky to neznamena, že sa priznal ku skutku, za ktorý bol odsúdený. Tým, že obvinený trvá na svojej nevine, sa rozhodol podať dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Vo vzťahu k záznamu televíznej relácie „F.“, ktorá má dokazovať, že uhynuté ryby sa nachádzali na celom úseku od rieky Váh až po W., tak tento záznam SRZ v konaní na súde prvého stupňa nepredložil. Ďalej uviedol: „Poškodený vypovedal, že uhynuté ryby sú reofilné druhy rýb (teda ryby žijúce v tečúcich vodách) vzhľadom na nízky prietok

hladiny rieky Váh v danom čase sa zdržovali pri vyústení čističky odpadových vôd (kde v danom čase bola tečúca voda). Je preto nelogické, že teraz uvádza, že uhynuli ryby, ktoré sa nachádzali na území F. XXXX. To, že sa v území F. XXXX objavili uhynuté ryby (neznáme druhy rýb), neznamená, že tu v čase, kedy malo dôjsť k údajnej kontaminácii amoniakom, aj nachádzali. SRZ tvrdí, že nad vyústením odpadových vôd z čističky odpadových vôd sa nenachádzali uhynuté ryby. K tomuto uvádzame, že nebolo dokázané, že sa tam tieto ryby nenachádzali. Ak sa tam aj tieto ryby nachádzali, boli odplavené vzhľadom na skutočnosť, že nad vyústením čističky odpadových vôd je silný prúd vody, ktorý tieto ryby odplavil. K uvedeným „novým dôkazom“ uvádzame, že dovolacie konanie je mimoriadny opravný prostriedok, kedy ide o nápravu chýb pôvodného rozhodovania a konania, ktoré mu predchádzalo, najmä chýb aplikácie hmotného a procesného práva.

S poukazom na vyššie uvedené by dovolací súd nemal na tieto „dôkazy“ prihliadať.“

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie obvinenej spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že bola splnená aj podmienka predpokladaná v § 372 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku (obvinená využila svoje právo podať proti prvostupňovému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté).

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku, najvyšší súd viazaný dôvodmi dovolania (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému podala obvinená dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu a dospel k záveru, že dovolanie obvinenej je čiastočne dôvodné.

+ + +

Pokiaľ ide o samotnú dovoláciu argumentáciu obvinenej, základ námietok spočíval v dovolacom dôvode uvedenom v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý možno účinne podať len v tom prípade, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Stabilná rozhodovacia prax ustálila, že k jeho naplneniu nedochádza automaticky pri každom porušení práva obvineného na obhajobu. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné, čím sa má na mysli predovšetkým porušenie práva na povinnú obhajobu v zmysle § 37 Trestného poriadku. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach zároveň opakovane pripomína, že za zásadné porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku, ako ani vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku (k tomu ZSP 21/2010-II., R 7/2011, ZSP 16/2013-II., R 14/2015-II.).

Takéto porušenie teda musí kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v

porovnaní s tým, ako ho vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú v prípade dovolania podaného obvineným pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku, vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Námietky obvinenej smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

V kontexte jednotlivých okolností daného prípadu, posudzovaných samostatne ako aj vo vzájomných súvislostiach, možno konštatovať, že tieto nasvedčujú snahe dovolateľa docieľiť zmenu odsudzujúceho rozsudku v prospech obvinenej.

Dovolateľ pri tomto dovolacom dôvode poukazoval aj na také skutočnosti, s ktorými sa už prvostupňový alebo odvolací súd vysporiadali alebo neboli tými rozhodujúcimi dôkazmi a zisteniami, ktoré by mohli mať zásadný vplyv na objasnenie skutkového stavu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s uvedeným však upriamuje pozornosť na námietku obvinenej, ktorá poukázala: „...na nezákonne zistenú kvalitu vody s meracím zariadením HACH HQ 40d Multi, ktoré je neakreditované zariadenie. Akreditované meranie má dva kroky, pričom prvým je samotný odber vzorky a druhým je laboratórne skúmanie, ale aj samotný odber musí spĺňať zákonné náležitosti. V Protokole o výsledku kontroly Slovenskej inšpekcie životného prostredia č. XXXX-XXXX/XX/XXXX/E. je na strane 14, bod 10. uvedené, že dňa 3. augusta 2017 vykonali G. G. a O.. P. E., pracovníčky SIŽP IŽP Ž. neakreditovaný odber a rozbor bodovej vzorky na odtoku z ČOV. V bode 12. je uvedené, že zvýšené koncentrácie znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách v ukazovateli N - NH₄⁺, ktoré boli zaznamenané neakreditovanými analýzami bodových vzoriek odobratých neakreditovanými pracovníkmi Rybárskeho zväzu - Rada Ž. a Slovenskej inšpekcie životného prostredia (uvedené časti protokolu boli vykonané na hlavnom pojednávaní). S poukazom na § 8 zákona o metrológii je meradlo na meranie amoniakálneho dusíka vo vode nevyhnutné považovať za určené meradlo, ktoré musí spĺňať zákonné náležitosti, pričom v danom prípade sa tak nestalo a výsledky hodnoty amoniaku vo vzorkách odobratých neakreditovaným zariadením sú nezákonným dôkazom.“ Ako aj tvrdenie obvinenej, že: „Absentuje vysporiadanie sa so základnými argumentami ohľadom zákonnosti odoberania a skúmania vzoriek vody a skúmania príčiny úhynu rýb. Ako sme uviedli, tieto skúšky vody na prítomnosť amoniakálneho dusíka, ktoré realizoval svedok U. a Slovenská inšpekcia životného prostredia, boli vykonané neakreditovaným zariadením. Poukázali sme na skutočnosť, že akreditované skúmanie vzorky vody pozostáva z dvoch krokov, a to samotný odber vzorky vody a následne skúmanie. V danom prípade sa jedná o jednu z najdôležitejších skutočností v rámci dokazovania, pričom súdy na našu argumentáciu žiadnym spôsobom nerefletovali. Ak je hodnota amoniakálneho dusíka zistená neakreditovaným zariadením (tak, ako to konštatuje Slovenská inšpekcia životného prostredia), nie je možné na základe takéhoto nezákonného dôkazu vyvodiť voči nášmu klientovi vinu bez toho, aby sa s takouto dôležitou skutočnosťou súd vysporiadal. Obdobne to platí aj pri

skúmaní vzoriek rýb. Už na prvostupňovom súde sme poukazovali na skutočnosť, že metóda skúmania rýb za účelom zistenia hodnoty amoniaku v tele je neakreditovaná metóda, pričom na vyššie uvedené argumenty ani prvostupňový a ani odvolací súd nereagovali. Jedná sa o dôkaz, na základe ktorého mal súd za preukázané, že ryby uhynuli z dôvodu zvýšeného množstva amoniakálneho dusíka v tele, napriek tej skutočnosti, že sme poukazovali na neakreditovanú metódu skúmania rýb.“

Vyššie uvedenú argumentáciu považuje dovolací súd za nezodpovedanú odvolacím súdom, pričom bola súčasťou argumentácie obvinenej v podanom odvolaní. Preto, keď namietala nezákonne zistenú kvalitu vody a nezákonne zistenú príčinu úhynu rýb, okolnosti konania obvinenej, ktoré viedlo k porušeniu povinností zo všeobecne záväzných predpisov o životnom prostredí, nie sú dostatočne preukázané.

Dovolateľ tiež namietal spôsob, ako bola v znaleckom posudku určená škoda, spochybňovala postup znalca pri metodike výpočtu tejto škody a existenciu príčinnej súvislosti medzi znalecky skúmanými uhynutými rybami a otravou amoniakom. Najvyšší súd Slovenskej republiky má závery znalca za podložené inými zabezpečenými a vykonanými dôkazmi, čím sa opätovne zaoberali súdy oboch stupňov, preto opakovanie argumentácie a napádanie skutkových zistení v dovolaní je v rozpore s tým, na čo je inštitút mimoriadneho opravného prostriedku vymedzený. Súdy nižšej inštancie sa vyčerpávajúco vysporiadali aj s jednotlivými časťami objektívnej stránky, predovšetkým príčinnou súvislosťou, kde bolo preukázané, že akonáhle obvinená eliminovala závadový výpusť spôsobujúci zvýšené hodnoty amoniakálneho dusíka, došlo k zlepšeniu lokálneho biotopu. Práve naopak, dôsledky protiprávneho konania obvinenej bolo možné sledovať až za chránenou oblasťou „R. pri W.“, pričom blankytné tvrdenia, že poškodenie životného prostredia mohlo vzniknúť aj z iného zdroja, nemá oporu v žiadnych dôkazoch navrhnutých obvinenou v konaní pred súdmi.

Ďalej dovolateľ namietal, že rozhodnutie príslušného Okresného úradu neobsahovalo zákaz vypúšťania žumpových vôd, avšak obvinená spoločnosť si musí byť vedomá, že trestnoprávna zodpovednosť tu nebola vyvedená výlučne len z porušenia rozhodnutia orgánu verejnej moci, ale aj z porušenia ustanovení všeobecného predpisu o ochrane životného prostredia, ako aj osobitného zákona, ktorý ochraňuje jednu zo zložiek životného prostredia, zákona o vodách. Dovolací súd neidentifikoval žiadne pochybenie vo formulácii výroku prvostupňového rozsudku, ani v enumerácii porušených povinností podľa vybraných zákonov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky tak zistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku pre nedostatočné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu vo vzťahu k námietke odvolateľa ohľadom nezákonne zisteného merania kvality vody a nezákonne zistenej príčiny úhynu rýb.

Podľa ďalšieho označeného dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného

trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasledujúce Trestného zákona) a podobne.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže dovolateľ - či už obvinený alebo generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Rovnako nie je dovolací súd oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Dovolací súd nie je možné vnímať ako ďalšiu (v poradí druhú) „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Dovolateľ v tejto časti napádal v rozsahu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku právnu kvalifikáciu prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, kde v skutkovej podstate trestného činu sa obligatórne vyžaduje jeho spáchanie v chránenom území. Obvinená v súvislosti s uvedeným poukázala na to, že „ak by sa aj našli uhynuté ryby v území F. XXXX, neznamena to, že tam aj uhynuli“. Podľa § 12 Trestného zákona platí, že miesto spáchania trestného činu je každé miesto, na ktorom páchatel konal, alebo nastal alebo podľa predstavy páchatel mal nastať následok predpokladaný týmto zákonom. Dovolací súd odkazuje na dokazovanie vykonané na súdoch nižšieho stupňa, z ktorého jednoznačne plyní, že protiprávny následok úhynu rýb nastal v chránenom území „Váh pri W.“, ktoré je súčasťou sústavy chránených území F. XXXX.

Preto, rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku, vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, najvyšší súd uzatvára, že ani táto námietka obvineného a s tým súvisiaca argumentácia nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pri opätovnom prerokovaní a rozhodnutí bude potrebné, aby sa krajský súd dôsledne riadil vyššie vyjadreným právnym názorom najvyššieho súdu vo vzťahu k zodpovedaniu námietok z odvolania, najmä k otázke skúmania vzoriek vody a skúmania príčiny úhynu rýb tak, ako najvyšší súd konštatoval vyššie. Tu kladie dôraz na bod VI. odvolania obvinenej spoločnosti, strany 11 až 13 (č. l. 758 - 759), s ktorým sa bude musieť náležite vysporiadať a následne rozhodnúť o odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.